

Abstrakt

Tématem této disertační práce je užívání slovesných časů ve vedlejších větách obsahových v češtině. Zkoumáme zde užití relativních a absolutních časů a s tím související rozdíly mezi vedlejšími větami obsahovými a doplňovacími. Naším cílem bylo ověřit, nakolik platí hypotéza, že užití relativních a absolutních časů je v češtině podmíněno druhem vedlejší věty – obsahové v případě relativních časů a doplňovací v případě časů absolutních. Vycházeli jsme ze sekundární bohemistické literatury od 50. let 20. století do současnosti. Na základě analýzy velkého množství dokladů, které jsme získali z Českého národního korpusu, jsme dospěli k závěru, že některé názory uvedené v české odborné literatuře zabývající se tímto tématem je třeba revidovat. Analýza dokladů z Českého národního korpusu ukázala, že vedle předpokládaného užití časů (relativních v obsahových větách, resp. absolutních ve větách doplňovacích) dochází v užívání slovesných časů i k různým odchylkám. Interpretace těchto odchylek je v této disertační práci prezentována jako nový příspěvek ke studiu vzájemného působení české morfologie a syntaxe.

Klíčová slova:

vedlejší věta obsahová, relativní čas, absolutní čas, predikát faktový, nepřímá řeč